

Gdańsk, dnia 17 sierpnia 2023 r.

PS-IX.431.2.12.2023.ES

Pan
Andrzej Czekaj
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Sopocie

ZALECENIA POKONTROLNE

W ramach nadzoru sprawowanego przez Wojewodę Pomorskiego - na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 901) – zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku przeprowadził w dniach od 24 do 27 kwietnia 2023 r. kontrolę kompleksową w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Sopocie.

Kontrolę przeprowadzono w celu dokonania oceny działalności Ośrodka (w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.) w zakresie oceny skuteczności pracy i poprawności realizacji zadań z zakresu ustawy o pomocy społecznej zleconych powiatowi przez administrację rządową oraz zadań własnych powiatu w 2022 roku.

Ustalenia pokontrolne szczegółowo opisano w protokole kontroli. Protokół został podpisany przez Dyrektora Ośrodka w dniu 27 lipca 2023 roku. Do przedstawionego protokołu nie wniesiono zastrzeżeń.

Ustaień kontroli dokonano na podstawie analizy dokumentów, wizji lokalnej oraz wyjaśnień i informacji udzielanych przez: Panią Brygidę Kacprzak, Panią Karolinę Jędrzejczak-Lubińską, Panią Magdalenę Szerszyńską i Pana Leszka Grądzkiego.

Na podstawie przeprowadzonej kontroli działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sopocie w zakresie spraw objętych kontrolą oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

W trakcie kontroli ustalono, że Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sopocie został powołany Uchwałą Nr XII/55/90 Miejskiej Rady Narodowej w Sopocie z dnia 1 marca 1990 r. w sprawie utworzenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sopocie.

Jednostka działa w oparciu o statut nadany Uchwałą NR XVII/184/2012 Rady Miasta Sopotu z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie nadania statutu Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Sopocie, do którego wprowadzono zmiany Uchwałą Nr XII/149/2015 z dnia 19 października 2015 r. Następnie Uchwałą NR XXXVII/490/2018 z dnia 19 lutego 2018 r. Rady Miasta Sopotu ogłoszono jednolity tekst uchwały w sprawie nadania statutu Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Sopocie. Ostatnia zmian statutu Ośrodka została wprowadzona Uchwałą Nr XVI/202/2016 Rady Miasta Sopotu z dnia 27 marca 2016 r.

Kwestie dotyczące zasad kierowania jednostką, jej wewnętrzną strukturę organizacyjną, zakresy działań poszczególnych stanowisk określono w Regulaminie Organizacyjnym Miejskiego Ośrodka

POMORSKI URZĄD WOJEWÓDZKI W GDAŃSKU

Wydział Polityki Społecznej

ul. Okopowa 21/27, 80-810 Gdańsk, tel.: 58 30 77 287, fax: 58 301 43 37

www.gdansk.uw.gov.pl, e-mail: wps@gdansk.uw.gov.pl

Za zgodność z oryginałem od Ktr. 1 do Ktr. 6

Data 27.01.24 podpis Kacprzak

Pomocy Społecznej w Sopocie wprowadzonym Zarządzeniem Nr 7/09 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sopocie z dnia 27 lutego 2009 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sopocie. Uwzględniając kolejne zmiany Regulaminu ogłoszono Zarządzeniem NR 55/2021 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sopocie z dnia 19 sierpnia 2021 r. tekst jednolity ww. dokumencie. Kolejne zmiany usankcjonowane zostały Zarządzeniem NR 39/2022 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sopocie z dnia 12 października 2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sopocie w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sopocie.

Dokonując oceny kwalifikacji kadry Ośrodka stwierdzono, że kwalifikacje Pana jako dyrektora jednostki oraz osób zatrudnionych na stanowiskach zastępcy dyrektora i pracowników socjalnych zgodne były z wymaganiami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych ustalono, że ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2022 została przekazana radnym i przyjęta do akceptującej wiadomości na sesji Rady Miasta Sopotu w dniu 29 czerwca 2022 r.

Ustalono również, że Miasto Sopot opracowało i przyjęło do realizacji Uchwałą Nr XXXIV/451/2017 Rady Miasta Sopotu z dnia 6 listopada 2017 r. Strategię Integracji i Polityki Społecznej Sopotu na lata 2017 – 2026.

Z przedłożonego podczas kontroli monitoringu Strategii wynika, że jest ona realizowana zgodnie z przyjętymi założeniami.

Ustalenia w zakresie stanu realizacji zadań własnych powiatu i zadań zleconych powiatowi wykazały, że Miasto Sopot realizowało zadania wynikające z art. 19 pkt 1, 2, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 ustawy o pomocy społecznej.

W trakcie kontroli stwierdzono nieprawidłowość w zakresie realizacji zadania określonego w art. 19 pkt 11 „prowadzenie mieszkań chronionych oraz powiatowych ośrodków wsparcia.”

Przedmiotowa nieprawidłowość dotyczyła braku realizacji przez powiat zadania własnego w zakresie prowadzenia ośrodka wsparcia zapewniającego schronienie matkom z małoletnimi dziećmi i kobietom w ciąży.

Zgodnie z art. 6 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są m.in. ośrodki wsparcia. Ośrodki wsparcia z reguły są jednostkami organizacyjnymi dziennego pobytu, w których zgodnie z zapisami art. 51 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej mogą być prowadzone miejsca całodobowe okresowego pobytu. Katalog tych ośrodków zawiera art. 51 ust. 4 i 5 ustawy – wśród nich wymienione są wprost domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.

Jednocześnie ustawa wskazuje, że prowadzenie powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, stanowi zadanie własne powiatu.

Powiat może realizować zadanie prowadzenia domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży na dwa sposoby. Pierwszy polega na utworzeniu odrębnej jednostki organizacyjnej. Drugi sposób polega na zleceniu tego zadania podmiotowi niepublicznemu na podstawie art. 25 ustawy o pomocy społecznej. Zasadniczo niemal każde zadanie (z wyłączeniem tych, o których mowa w art. 25 ust. 2 ustawy) może zostać zlecone przez organy zobowiązane do ich realizacji organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 tej ustawy,

prowadzącym działalność w zakresie pomocy społecznej. Tak realizowane są zadania, polegające na udzielaniu schronienia osobom bezdomnym, zapewnieniu usług opiekuńczych czy prowadzeniu domów pomocy społecznej. Tak też może być realizowane zadanie prowadzenia domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży

W związku z brakiem takiej placówki Miasto Sopot powinno podjąć natychmiastowe działania celem zapewnienia wsparcia tej grupie beneficjentów

Kontrolujący stwierdzili także nieprawidłowości w zakresie realizacji zadań wynikających z zapisów art. 19 pkt 8 i art. 20 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej dedykowanych cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą

Zbadano 13 wniosków o przyznanie pomocy integracyjnej realizowanych w okresie objętym kontrolą. Wnioski zawierały deklarację cudzoziemca o zamiarze zamieszkania na terenie województwa pomorskiego, oświadczenie, że z podobnym wnioskiem nie zwrócił się na terenie innego województwa oraz oświadczenie o gotowości przystąpienia do uzgodnionego programu integracji.

Do wniosków załączano również inne dokumenty, m.in. kopie tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca, kopie paszportu, kopie zaświadczeń o nadaniu numeru PESEL. Wnioski sporządzono w języku polskim, wszystkie wnioski zostały złożone w terminie do 60 dni od daty uzyskania ochrony uzupełniającej.

Indywidualne Programy Integracji realizowane w badanym okresie przewidywały działania na rzecz integracji uchodźców tj.:

- pomoc finansowa,
- pomoc w zakresie nauki języka polskiego,
- pomoc w załatwianiu spraw w instytucjach i urzędach,
- pomoc w zakresie informacji prawnej,
- pomoc w zakresie kontaktów ze środowiskiem lokalnym,
- pomoc w zakresie poruszania się w obszarze rynku pracy,
- inna pomoc wynikająca z indywidualnych potrzeb.

Indywidualne Programy Integracji zostały zatwierdzone przez Wojewodę Pomorskiego.

W oparciu o złożone wnioski, przeprowadzony wywiad środowiskowy i zaakceptowane indywidualne programy integracji wydano decyzje

Uprawnienia do świadczeń ustalano na podstawie rodzinnych wywiadów środowiskowych oraz wymaganych zgodnie z art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej dokumentów potwierdzających sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby, która wystąpiła z wnioskiem o pomoc.

Na 13 objętych kontrolą spraw w 6 przypadkach wywiad został przeprowadzony na kwestionariuszu „Część I – dotyczy osób ubiegających się o przyznanie świadczeń z pomocy społecznej”, w 4 przypadkach na kwestionariuszu „Część IV – dotyczy osób lub rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (aktualizacja wywiadu)”

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r. poz. 893) u cudzoziemców ubiegających się o wsparcie w ramach indywidualnego programu integracyjnego Ośrodek powinien przeprowadzać wywiad na kwestionariuszu zatytułowanym „Część VI – dotyczy cudzoziemców, o których mowa w art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej”. W oparciu o ten kwestionariusz pracownik socjalny pozyskuje informację dot. m.in. danych pobytowych cudzoziemca,

stopnia znajomości języka polskiego, funkcjonowania cudzoziemca i jego rodziny po opuszczeniu ośrodka dla cudzoziemców

Przeprowadzone przez pracowników socjalnych MOPS w Sopocie wywiady Część I i Część IV nie zawierają wskazanych powyżej informacji.

Pomoc była wypłacana w wysokości określonej w decyzji – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 kwietnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy cudzoziemcom (Dz. U. z 2019 r. poz. 1946) Wysokość pomocy uzależniona była od liczby osób w rodzinie objętej IPI oraz ustalana w podziale na okres pierwszych 6 miesięcy i na okres od 7 do 12 miesięcy.

W 5 na 13 badanych sprawy nie dochowano procedur określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego. Okres od złożenia kompletnego wniosku do wydania decyzji zawierał się w granicach od 45 dni do 105 dni.

Wydawanie decyzji ze znacznym opóźnieniem powodowało, że uchodźcy pozbawieni byli w tym okresie pomocy finansowej i nie realizowali programów. Zgodnie z art. 35 § 2 Kpa załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej - nie później niż w ciągu 2 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania.

W ocenie kontrolujących MOPS powinien podjąć działania organizacyjne mające na celu skrócenie terminów wydawanych decyzji.

Stwierdzono również nieprawidłowości w zakresie monitorowania przez Ośrodek postępów cudzoziemca w procesie integracji.

Ocena taka powinna zgodnie z rozporządzeniem w sprawie pomocy cudzoziemcom odbywać się co najmniej raz na 3 miesiące, licząc od dnia rozpoczęcia realizacji programu. Ocena ta powinna być udokumentowana w formie notatek i stanowić integralną część dokumentacji każdej sprawy.

Postępy w integracji powinny być oceniane w trzech obszarach.

- edukacji językowej (obserwacje pracownika socjalnego dotyczące postępów w zakresie komunikowania się w języku polskim),
- funkcjonowania zawodowego (obserwacje pracownika socjalnego dotyczące postępów w zakresie prób zatrudnienia, aktywnego poszukiwania pracy, podnoszenia kwalifikacji, np. uczestnictwo w kursach i szkoleniach),
- funkcjonowania społecznego (obserwacje pracownika socjalnego dotyczące postępów w załatwianiu spraw urzędowych, wizytach u lekarza, aktywności społecznej, np. angażowanie się w problemy innych uchodźców i pomaganie im w załatwianiu podstawowych spraw).

W badanych 13 sprawach stwierdzono, co następuje:

- w 1 teczce nie było żadnej notatki z monitoringu,
- w 2 teczkach była dokumentacja potwierdzająca jednoznaczne sporządzenie monitoringu,
- w 1 teczce załączona była dokumentacja potwierdzająca 2-krotne przeprowadzenie monitoringu,
- w 2 teczkach była dokumentacja potwierdzająca 3-krotne przeprowadzenie monitoringu,
- w 7 teczkach był przeprowadzony monitoring 4-krotnie.

Sposób dokumentowania prowadzonego monitoringu w skali Ośrodka był prowadzony w sposób bardzo lakoniczny, brak było wniosków podsumowujących postępy związane z integracją cudzoziemca w obszarach: edukacji językowej, funkcjonowania zawodowego i społecznego.

W ocenie kotelujących zasadne byłoby podjęcie działań mających na celu opracowanie druku, który zawierałby wskazane powyżej obszary i dokumentował postępy osiągnane przez cudzoziemca w procesie integracji

Notatki zatytułowane „Monitoring Indywidualnego Programu Integracji” sporządzane były przez pracownika socjalnego

Notatka ze sporządzonego monitoringu powinna być sporządzona z cudzoziemcem i zaparafowana przez pracownika socjalnego i cudzoziemca. Domniemywać można, że cudzoziemiec nie uczestniczył w ich opracowaniu.

Podobnie przedstawiało się dokumentowanie zasad współdziałania oraz kontaktowania się cudzoziemca z realizatorem programu w ustalonych terminach, nie rzadziej niż 2 razy w miesiącu

W aktach cudzoziemców były zamieszczane notatki wygenerowane z systemu POMOST, które sporządzane były z dużą częstotliwością np. co kilka dni. Zawierały one pozycje: data planu, data realizacji, rodzaj pomocy, powód przyznania, wynik, uwagi, kontrakt socjalny, podpis pracownika socjalnego. Zawarte w nich opisy były bardzo lakoniczne np. w pozycji: forma pracy socjalnej zamieszczono wpis: „wizyta”, w pozycji: rodzaj pomocy: „praca socjalna – wizyta”, w pozycji powód przyznania „rozmowa o aktualnej sytuacji bytowej”

Zasadne byłoby podjęcie działań mających na celu opracowanie druku, w oparciu o który dokumentowano by zasady współdziałania i sposób kontaktowania się cudzoziemca z realizatorem programu.

Pozostałe zadania określone w art. 19 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. realizowane były prawidłowo.

Działalność kontrolowanej jednostki ocenia się pozytywnie z nieprawidłowościami.

Osobą odpowiedzialną za powstałe nieprawidłowości jest Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sopocie.

W związku ze stwierdzonymi w toku kontroli nieprawidłowościami Wojewoda Pomorski wnosi o:

- 1) Zapewnienie prawidłowej realizacji zadania powiatu wynikającego z art. 19 pkt 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901) związanego z prowadzeniem domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.
- 2) Podjęcie działań dotyczących prawidłowej realizacji zadania powiatu określonego w art. 19 pkt 8 i art. 20 pkt 1 w zakresie pomocy cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą. W szczególności dochowanie należytej staranności poprzez terminowe i zgodne z przepisami prawa realizowanie działań związanych z prowadzeniem procesu integracji cudzoziemców.

Zalecenia należy zrealizować do dnia 31 października 2023 r.

Zgodnie z treścią art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej:

1. Wojewoda w wyniku przeprowadzonych przez zespół inspektorów czynności może wydać jednostce organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostce zalecenia pokontrolne
2. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia
3. Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.

4. W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków.
5. W przypadku uwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń, o których mowa w ust. 2, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w ust. 1, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń
6. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności jednostki organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostki wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej
7. Organ, o którym mowa w ust. 6, do którego skierowano zawiadomienie o stwierdzonych istotnych uchybieniach, jest obowiązany, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o stwierdzonych uchybieniach, powiadomić wojewodę o podjętych czynnościach.

W przypadku niezrealizowania zaleceń pokontrolnych, Wojewoda Pomorski wymierza, na podstawie art. 130 ust. 1 i art. 131 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w drodze decyzji administracyjnej karę pieniężną, której wysokość, od 500 do 12 000 zł, ustalana jest ze względu na rozmiar prowadzonej działalności, stopień, liczbę i społeczną szkodliwość stwierdzonych nieprawidłowości.

Z poważaniem,
z up. Wojewody Pomorskiego

Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej

Ewa Myć-Szopińska

/- kwalifikowany podpis elektroniczny-/